

Βρυξέλλες, 2 Ιουλίου 2019
(OR. en)

10745/19
ADD 1

LIMITE

ENER 397
WTO 190
FDI 20

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	9305/19 + ADD 1
Θέμα:	Οδηγίες διαπραγμάτευσης για τον εκσυγχρονισμό της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας - Έγκριση

Το παράρτημα περιέχει τις οδηγίες διαπραγμάτευσης της προαναφερόμενης απόφασης του Συμβουλίου που περιέχεται στο έγγραφο 10745/19.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σχετικά με τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων:

Η Ένωση εκπροσωπείται από την Επιτροπή καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

Σύμφωνα με τις αρχές της καλόπιστης συνεργασίας και της ενότητας της εξωτερικής εκπροσώπησης, όπως ορίζονται στις Συνθήκες, η Ένωση και τα κράτη μέλη της Ένωσης τα οποία συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις συντονίζουν πλήρως τις θέσεις τους και ενεργούν αναλόγως καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

Οι παρούσες οδηγίες δεν θίγουν την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών όπως ορίζεται στις Συνθήκες.

Τα κράτη μέλη που είναι μέλη της ΣΧΕ ασκούν τα αντίστοιχα δικαιώματα ψήφου και εκφράζονται σύμφωνα με τις παρούσες οδηγίες και με προηγουμένως συμφωνηθείσες θέσεις της ΕΕ.

Σχετικά με την ουσία των διαπραγματεύσεων:

A. ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Στόχος των διαπραγματεύσεων είναι να εκσυγχρονιστούν οι διατάξεις της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας («ΣΧΕ»), που συνήφθη στη Λισαβόνα στις 17 Δεκεμβρίου 1994 από τα υπογράφοντα μέρη [συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και των κρατών μελών της¹] και να επιτευχθεί συμφωνία για τη θέσπιση μιας εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ.

Στη διάρκεια της υπουργικής διάσκεψης της ΣΧΕ τον Νοέμβριο του 2018, τα συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ συμφώνησαν σε έναν κατάλογο θεμάτων προς εκσυγχρονισμό².

¹ Η Ιταλία αποσύρθηκε από τη ΣΧΕ από την 1η Ιανουαρίου 2016.

² https://energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/CCDECS/2018/CCDEC201818_-STR_Modernisation_of_the_Energy_Charter_Treaty.pdf

B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Γενικές αρχές και στόχοι

Στόχος της εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ θα πρέπει να είναι η διευκόλυνση των επενδύσεων στον τομέα της ενέργειας, με βιώσιμο τρόπο, μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών της ΣΧΕ, με τη δημιουργία ενός συνεκτικού και επικαιροποιημένου νομικά δεσμευτικού πλαισίου που θα παρέχει ασφάλεια δικαίου και θα διασφαλίζει υψηλό επίπεδο προστασίας των επενδύσεων.

Η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει να αποσκοπεί στη θέσπιση σαφών κανόνων για μεγάλο αριθμό ζητημάτων που σχετίζονται με τις επενδύσεις. Αυτό με τη σειρά του θα επιτρέψει στα συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ να βελτιώσουν τις θεσμικές τους ικανότητες, τις δημόσιες πολιτικές τους και τα νομοθετικά τους πλαίσια στον τομέα της ενέργειας.

Η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει να διευκρινίζει ότι η ΕΕ μπορεί να απαιτήσει από τους συμμετέχοντες στην αγορά που προέρχονται από τρίτες χώρες και δραστηριοποιούνται εντός της εσωτερικής αγοράς να συμμορφώνονται με την εφαρμοστέα νομοθεσία της Ένωσης και των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας που αφορά την πολιτική για το περιβάλλον και την ασφάλεια.

Η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει να λάβει υπόψη τους στόχους σχετικά με την κλιματική αλλαγή και τη μετάβαση προς την καθαρή ενέργεια, και να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού.

Προστασία των επενδύσεων

Οι διαπραγματεύσεις θα πρέπει να ευθυγραμμίσουν τις διατάξεις της ΣΧΕ σχετικά με την προστασία των επενδύσεων με τα σύγχρονα πρότυπα των συμφωνιών που έχουν συναφθεί πρόσφατα από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της, και να προσαρμόσουν τη ΣΧΕ στις νέες πολιτικές και οικονομικές παγκόσμιες αλλαγές (μεταξύ άλλων και στον τομέα της ενέργειας).

Τα πρότυπα προστασίας των επενδύσεων στο πλαίσιο της εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ θα πρέπει να συνεχίσουν να αποσκοπούν σε ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των επενδύσεων, με διατάξεις που θα παρέχουν ασφάλεια δικαίου για τους επενδυτές και τις επενδύσεις των συμβαλλόμενων μερών στην αγορά κάθε άλλου συμβαλλόμενου μέρους.

Η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει να παρέχει σαφείς ορισμούς των καλυπτόμενων επενδύσεων και επενδυτών. Ο ορισμός του επενδυτή θα πρέπει ρητά να εξαιρεί επενδυτές και επιχειρήσεις που δεν πραγματοποιούν ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες στη χώρα προέλευσής τους, ώστε να καθίσταται σαφές ότι οι «εταιρείες-ταχυδρομικές θυρίδες» δεν θα μπορούν να υποβάλουν τις διαφορές τους προς επίλυση βάσει της ΣΧΕ.

Η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει ρητά να επιβεβαιώνει το δικαίωμα των συμβαλλόμενων μερών της ΣΧΕ να θεσπίζουν μέτρα για την επίτευξη θεμιτών στόχων δημόσιας πολιτικής, όπως η προστασία της υγείας, της ασφάλειας, του περιβάλλοντος ή των χρηστών ηθών, η κοινωνική προστασία ή η προστασία του καταναλωτή («δικαίωμα θέσπισης ρυθμίσεων»). Σύμφωνα με την αναθεωρημένη προσέγγιση της ΕΕ σχετικά με την προστασία των επενδύσεων, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι διατάξεις περί προστασίας των επενδύσεων δεν μπορούν να ερμηνευτούν ως δέσμευση των μερών να μην αλλάζουν τη νομοθεσία τους, μεταξύ άλλων με τρόπο που ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά τις προσδοκίες κερδοφορίας των επενδυτών. Θα πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις που να συνάδουν με τις ισχύουσες συμφωνίες της ΕΕ.

Η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει να περιλαμβάνει κατάλληλα πρότυπα προστασίας για τους επενδυτές και τις επενδύσεις, τα οποία θα συνάδουν με το ενωσιακό δίκαιο και την αναθεωρημένη προσέγγιση της ΕΕ σχετικά με την προστασία των επενδύσεων, ιδίως (και ενδεικτικά) τα εξής:

- παροχή μεταχείρισης του μάλλον ευνοούμενου κράτους, η οποία βάσει της ΣΧΕ καλύπτει επίσης την εθνική μεταχείριση·
- ίση και δίκαιη μεταχείριση και πλήρης προστασία και ασφάλεια («απολύτως σταθερή προστασία και ασφάλεια»), που ορίζονται δεόντως για τους σκοπούς της ερμηνείας τους·
- απαλλοτρίωση, η οποία καλύπτει την άμεση και έμμεση απαλλοτρίωση και η οποία ορίζεται δεόντως ώστε να αποσαφηνίζεται η έννοια της έμμεσης απαλλοτρίωσης·
- ρήτρα προστασίας (umbrella clause), προκειμένου να διευκρινιστεί το πεδίο εφαρμογής της ρήτρας προστασίας, που περιλαμβάνει «ειδικές» ή «γραπτές» δεσμεύσεις και καλύπτει μόνον παραβάσεις των συμβατικών υποχρεώσεων οι οποίες προκύπτουν κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας·

- μεταφορές ποσών: παροχή της δυνατότητας ελεύθερων μεταφορών ποσών που σχετίζονται με επενδύσεις, σε συνδυασμό με κατάλληλες εξαιρέσεις και διασφαλίσεις για οικονομικές δυσκολίες ή κρίσεις· και
- άρνηση χορήγησης ευεργετημάτων, ώστε να επιτρέπεται στο μέρος που αρνείται τη χορήγηση ευεργετημάτων να θεσπίσει ή να διατηρήσει μέτρα τα οποία αφορούν τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας (συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων) και απαγορεύουν συναλλαγές με τον εν λόγω επενδυτή ή την «καλυπτόμενη επένδυση».

Η ΕΕ θα προσεγγίσει τα ζητήματα επίλυσης διαφορών που προσδιορίζονται στον κατάλογο θεμάτων προς εκσυγχρονισμό (επουσιώδεις αξιώσεις, διαφάνεια, εγγυοδοσία για τα έξοδα, αποτίμηση ζημιών και χρηματοδότηση από τρίτο μέρος) σύμφωνα με την προσέγγιση της ΕΕ στις συμφωνίες προστασίας των επενδύσεων που έχει συνάψει και με τη θέση που έλαβε η ΕΕ στην Ομάδα Εργασίας ΙΙΙ της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το διεθνές εμπορικό δίκαιο (UNCITRAL WG ΙΙΙ) και στο Διεθνές Κέντρο Διακανονισμού Διαφορών από Επενδύσεις (ICSID), ώστε να διασφαλίζεται ότι η προσέγγιση αυτή αποτυπώνεται στην εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ.

Σε κάθε περίπτωση, η ΕΕ θα πρέπει να καταβάλει προσπάθειες ώστε να διασφαλίσει ότι θα εφαρμόζονται στη ΣΧΕ οι εν εξελίξει πολυμερείς μεταρρυθμίσεις της διαδικασίας επίλυσης διαφορών επενδυτή-κράτους, όπως αυτές που επιλύονται στο πλαίσιο της UNCITRAL WG ΙΙΙ και του ICSID. Αυτό περιλαμβάνει προσπάθειες να διασφαλιστεί ότι θα εφαρμόζεται στη ΣΧΕ ένα μελλοντικό πολυμερές επενδυτικό δικαστήριο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να συμμετέχει σε διαπραγματεύσεις για όλα τα θέματα που σχετίζονται με τον κατάλογο θεμάτων προς εκσυγχρονισμό, σύμφωνα με τις παρούσες οδηγίες διαπραγμάτευσης και με την προσέγγιση της ΕΕ στις συμφωνίες προστασίας των επενδύσεων που έχει συνάψει. Επίσης θα διασφαλίσει ότι τυχόν κανόνες ή δεσμεύσεις που συμφωνούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να συνάδουν με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ.

Βιώσιμη ανάπτυξη και εταιρική κοινωνική ευθύνη (CRS)

Η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη, μεταξύ άλλων όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας οι οποίες θα συνάδουν με τη συμφωνία του Παρισιού και τις πρόσφατα συναφθείσες συμφωνίες και θέσεις της ΕΕ στις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις. Θα πρέπει επίσης να συμβάλλει στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των διεθνών προτύπων εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω διατάξεων για τη διαφάνεια και την εταιρική κοινωνική ευθύνη / υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά.

Οργανισμός περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης (ΟΠΟΟ)

Η ΕΕ δεν υποστηρίζει την τροποποίηση της διάταξης σχετικά με τον ΟΠΟΟ στη διαδικασία εκσυγχρονισμού της ΣΧΕ. Εντούτοις, εάν οι διαπραγματεύσεις καλύψουν και τη διάταξη σχετικά με τον ΟΠΟΟ, η ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η διάταξη στην εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα εξακολουθεί να έχει ως στόχο να μην ερμηνεύονται οι διατάξεις της ΣΧΕ με τρόπο ώστε να υποχρεώνεται ένα μέρος της ΣΧΕ που αποτελεί παράλληλα μέρος συμφωνίας οικονομικής ολοκλήρωσης («ΣΟΟ») να παρέχει σε άλλο μέρος της ΣΧΕ που δεν αποτελεί μέρος της εν λόγω ΣΟΟ τυχόν προτιμησησική μεταχείριση, η οποία ενδεχομένως ισχύει μεταξύ μερών της ΣΟΟ.

Προεπενδυτικό στάδιο

Η ΕΕ δεν υποστηρίζει τη συμπερίληψη του προεπενδυτικού σταδίου στον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ, ο οποίος θα πρέπει να επικεντρώνεται σε διατάξεις περί προστασίας των επενδύσεων. Ωστόσο, σε περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις καλύψουν και το προεπενδυτικό στάδιο, η ΕΕ θα πρέπει να αντιταχθεί στην υπαγωγή των διατάξεων για το προεπενδυτικό στάδιο στη διαδικασία επίλυσης διαφορών.

Διαμετακόμιση

Οι διατάξεις του κεφαλαίου για τη διαμετακόμιση θα πρέπει να διευκρινιστούν ώστε να λαμβάνουν καλύτερα υπόψη τις απαιτήσεις των ολοκληρωμένων αγορών ενέργειας με δικαιώματα πρόσβασης για τρίτα μέρη, όπως π.χ. στην ΕΕ.

Όσον αφορά το αέριο, θα πρέπει να καθιστά σαφές ότι η έννοια της «διαμετακόμισης» στον Χάρτη Ενέργειας δεν αντιβαίνει στην ακολουθούμενη στην ΕΕ αρχή της ανοικτής πρόσβασης και της απρόσκοπτης ανταλλαγής αερίου χωρίς εδαφικούς περιορισμούς, με την εμπορία ενέργειας να βασίζεται σε εικονικές ροές και όχι στην ανταλλαγή φυσικών μορίων, όπως εφαρμόζεται από την ΕΕ. Τυχόν κανόνες ή δεσμεύσεις που εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να συνάδουν με το ενωσιακό νομικό πλαίσιο και τις διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ, ιδίως σε σχέση με την πρόσβαση τρίτων και τα τιμολόγια χρήσης υποδομών.

Ορισμός του «Χάρτη»

Ο ορισμός είναι σημαντικός για διάφορες βασικές διατάξεις της ΣΧΕ. Το 2015 εγκρίθηκε ο Διεθνής Χάρτης Ενέργειας με σκοπό την επικαιροποίηση του αρχικού Ευρωπαϊκού Χάρτη Ενέργειας του 1991. Τα συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ δεν κατάφεραν να συμφωνήσουν αν η αναφορά στον Χάρτη στη ΣΧΕ θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αναφέρεται και στον Διεθνή Χάρτη Ενέργειας. Η ΕΕ τάχθηκε υπέρ μιας τέτοιας ερμηνείας. Ως εκ τούτου, η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει να περιλαμβάνει στον ορισμό του «Χάρτη» τον Διεθνή Χάρτη Ενέργειας του 2015.

Ορισμός της «οικονομικής δραστηριότητας στον ενεργειακό τομέα»

Οι επενδύσεις που καλύπτονται από τη ΣΧΕ πρέπει να συνδέονται με «οικονομική δραστηριότητα στον ενεργειακό τομέα». Η εν λόγω οικονομική δραστηριότητα συνδέεται με προϊόντα και ύλες που σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με τα ορυκτά καύσιμα (που απαριθμούνται στο παράρτημα ΕΜΙ της ΣΧΕ). Ο ορισμός μπορεί να μην καλύπτει νέες τάσεις στις επενδύσεις, ιδίως όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ούτε τα εργαλεία ενεργειακής απόδοσης και τη συνεχιζόμενη ψηφιοποίηση του ενεργειακού τομέα. Ως εκ τούτου, η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα πρέπει να περιλαμβάνει έναν ορισμό της «οικονομικής δραστηριότητας στον ενεργειακό τομέα» ο οποίος θα επιτρέπει την αντιμετώπιση των προκλήσεων και των ευκαιριών της μετάβασης σε ένα ασφαλές και βιώσιμο ενεργειακό σύστημα χαμηλών εκπομπών άνθρακα, με αυξημένο ψηφιακό χαρακτήρα και με επίκεντρο τον καταναλωτή.

Απαλοιφή παρωχημένων διατάξεων

Η Γραμματεία της ΣΧΕ ζήτησε την αξιοποίηση της διαδικασίας εκσυγχρονισμού για την εξέταση του ζητήματος των παρωχημένων διατάξεων της ΣΧΕ. Μολονότι αυτό δεν αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ, μπορεί να βελτιώσει την αναγνωσιμότητα της ΣΧΕ και, ως εκ τούτου, θα μπορούσε να εξεταστεί η απαλοιφή παρωχημένων διατάξεων.